

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 280/07-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho o sťažnosti J. V., Č., zastúpeného advokátom JUDr. P. M., V., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice pri rozhodovaní o uložení povinnosti zaplatiť štátu odmenu a hotové výdavky uhradené ustanovenému obhajcovi v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 1/01 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Levice pri rozhodovaní o uložení povinnosti zaplatiť štátu odmenu a hotové výdavky uhradené ustanovenému obhajcovi v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 1/01 p o r u š e n é b o l o .

2. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia J. V. v sume 7 849 Sk (slovom sedemtisícosemstoštyridsaťdeväť

slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. P. M., V., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Levice je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 7 849 Sk (slovom sedemtisícosemstoštyridsaťdeväť slovenských korún) Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky na účet č. 7000060515/8180 v Štátnej pokladnici do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2007 doručená sťažnosť J. V., v tom čase vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), ktorú doplnil ústavným súdom ustanovený právny zástupca JUDr. P. M., V., podaním doručeným 16. januára 2008.

Zo sťažnosti po jej doplnení vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 1/01 z 1. marca 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 74/04 z 10. augusta 2004 uznaný za vinného z trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 1 Trestného zákona účinného v relevantnom čase. Uznesením okresného súdu z 25. októbra 2004 v spojení s uznesením krajského súdu zo 17. februára 2005 bola obhajcovi, ktorý bol ustanovený sťažovateľovi v trestnom konaní, priznaná odmena a náhrada výdavkov za poskytovanie právnych služieb v sume 33 253 Sk. Následne uznesením okresného súdu z 21. novembra 2005 bola sťažovateľovi podľa § 152 ods. 1 písm. b) za použitia § 155 ods. 2 Trestného poriadku platného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný poriadok“) uložená povinnosť zaplatiť štátu náhradu vyplatenú ustanovenému obhajcovi v sume 33 253 Sk. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu okresného súdu 28. novembra 2005 sťažnosť, o ktorej nebolo do podania

sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté napriek tomu, že sťažovateľ využil jemu dostupné právne prostriedky na odstránenie zbytočných prietáhov, keď podal sťažnosť Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorá bola postúpená na vybavenie predsedovi okresného súdu. Preto sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Právo J. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Okresného súdu v Leviciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 1/01 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Leviciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 1/01 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. V. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 35 000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Leviciach povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia J. V. vo výške 7.849,- Sk na účet ustanoveného právneho zástupcu advokáta JUDr. P. M., V., č. ú. (...), vedený vo (...).“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 280/07-18 z 31. januára 2008 ju prijal na ďalšie konanie.

Právny zástupca sťažovateľa aj predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, ktoré vzhľadom na charakter konania nemohlo prispieť k ďalšiemu objasneniu veci.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti uviedol:

„(...) čl. 258 - dňa 21. 11. 05 súd uznesením rozhodol o povinnosti ods. J. V. zaplatiť štátu náhradu odmeny a hotových výdavkov vyplatených ustanovenému obhajcovi v sume 33.253,- Sk; uznesenie ods. V. prevzal v ÚVTOS L. dňa 25. 11. 05

čl. 259 - dňa 30. 11. 05 došla sťažnosť ods. V. proti uzneseniu zo dňa 21. 11. 05

čl. 260 - ú. z. dňa 1. 8. 07 predseda senátu sťažnosti nemieni vyhovieť

čl. 261 - dňa 1. 8. 07 spis predložený na KS Nitra; na II. st. súde dňa 2. 8. 07 zaevidované pod číslom 4 Tos 39/07

čl. 262 - dňa 17. 8. 07 spis vrátený z II. st. súdu - o sťažnosti proti uzneseniu súdnej tajomníčky má rozhodnúť predseda senátu

čl. 263 - 264 - dňa 23. 8. 07 preds. senátu vrátil spis na KS Nitra s tým, že vo veci vyslovil zaujatosť

čl. 265 - dňa 23. 8. 07 na KS Nitra bolo zaevidované pod číslom 4 Nto 5/07

čl. 267 - dňa 28. 8. 07 zápisnica o neverejnom zasadnutí na II. st. súde; II. st. súd uznesením na čl. 267 p. v. vyslovil, že predseda senátu JUDr. Š. P. je vylúčený z vykonávania úkonov vo veci vedenej pod sp. zn. 1 T 1/01

čl. 268 - dňa 6. 9. 2007 vec pridelená generátorom JUDr. J. Š.

čl. 268a - dňa 10. 9. 07 vytýčený výsluch na T: 1. 10. 2007 a žiadané o eskortu

čl. 269 - dňa 12. 9. 07 JUDr. J. Š. vyslovil vo veci svoju zaujatosť z dôvodu, nakoľko v prípravnom konaní v danej trestnej veci vykonával ako dozorujúci prokurátor dozor nad dodržiavaním zákonnosti

čl. 272 - dňa 1. 10. 2007 výsluch ods. V., ktorý bol predvedený z ÚVTOS L. (zápisnica sa nachádza aj na čl. 275 - 276)

čl. 273 - dňa 1. 10. 2007 pokyn predsedu okr. súdu JUDr. P. na pridelenie veci zastupujúcemu sudcovi v zmysle Rozvrhu práce OS Levice na rok 2007

čl. 274 - dňa 1. 10. 2007 vec pridelená generátorom JUDr. L. B.

čl. 277 - 278 - dňa 5. 10. 07 a 13. 11. 07 došli správy od MsÚ T. a Správy katastra L. Zákonný sudca JUDr. L. B. bol dňom 1. 1. 2008 preložený na Okresný súd (...) a senát prevzala novovymenovaná sudkyňa JUDr. M. J., ktorá zložila sľub 23. 01. 2008.

čl. 279 - 280 - dňa 25. 01. 2008 JUDr. M. J. uznesením č. k. - 1 T 1/01-279 vyhoveľa sťažnosti ods. V. a zrušila uznesenie vydané súdnou tajomníčkou dňa 21. 11. 2005. Zároveň rozhodla, že ods. V. má nárok na bezplatnú obhajobu. Ods. V. uznesenie prevzal v ÚVTOS Ž. dňa 1. 2. 058 - čl. 280 p. v.

čl. 281 - dňa 8. 2. 2008 došlo odvolanie ods. V. proti uzneseniu zo dňa 25. 01. 2008

čl. 283 - 284 - dňa 8. 2. 08 úprava sudkyne na vyžiadanie správy od ÚVTOS L. ohľadne podaného odvolania ; dotaz expedovaný 11. 2. 2008

čl. 285 - dňa 27. 2. 2008 došlo späťvzatie odvolania ods. V. proti uzneseniu 1 T 1/01 zo dňa 25. 01. 2008,

čl. 286 - dňa 3. 3. 2008 bolo osobne podané v podateľni tunajšieho súdu oznámenie ods. V. o zmene adresy: Č...

čl. 287-288 - dňa 3. 3. 08 došla aj správa z ÚVTOS L., ktorá bola vyžiadaná dňa 11. 2. 2008

Z horeuvedenej chronológie je zrejmé, že vo veci Okresného súdu Levice sp. zn. 1 T 1/01 bolo právoplatne rozhodnuté v merite rozhodnutím Krajského súdu v Nitre pod sp. zn. 4 To 74/04 dňa 10. 8. 2004.

Dňa 21. 11. 2005 súd uznesením sp. zn. 1 T 1/01 rozhodol o povinnosti ods. V. zaplatiť štátu náhradu odmien a hotových výdavkov ustanovenému obhajcovi v sume 33.253,- Sk . Uznesenie Okresného súdu Levice ods. V. prevzal v ÚVTOS L. dňa 25. 11. 2005.

Dňa 30. 11. 2005 na Okresný súd v Leviciach došla sťažnosť ods. V. proti uzneseniu zo dňa 21. 11. 2005 sp. zn. 1 T 1/01.

Zo spisu Okresného súdu Levice sp. zn. 1 T 1/01 z poštovej obálky sa zisťuje, že ods. V. podal na pošte v Leopoldove sťažnosť proti horeuvedenému uzneseniu dňa 29. 11. 2005. Keďže uznesenie o zaviazaní zaplatiť trovy advokátskeho zastúpenia OS Levice prevzal 25. 11. 2005 (piatok), 3-dňová lehota zákonom stanovená na podanie sťažnosti odsúdenému V. skončila dňa 28. 11. 2005 a keďže v uvedenej 3-dňovej zákonnej lehote sťažnosť nepodal (túto podal až 29. 1. 2005), uznesenie sa stalo právoplatné dňom 28. 11. 2005.

Zo strany súdu došlo len k pochybeniu, že nevyznačil právoplatnosť na uznesení Okresného súdu Levice 1 T 1/01 zo dňa 21. 11. 2005.

Žiadne zákonné ustanovenie neustanovuje, dokedy súd má rozhodovať o trovách konania.

Ďalšie konanie súdu vo veci trov konania vzhľadom na to, že uznesenie sa stalo právoplatné, oneskorením podaním sťažnosti zo strany odsúdeného bolo konaním nad rámec zákona a preto nemožno v danom prípade použiť a aplikovať ako je to v podaní na Ústavný súd Slovenskej republiky uvedené rozhodnutie Ústavného súdu SR (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98) a taktiež aplikovať svoj nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky.

S poukazom na horeuvedené dôvody preto navrhujem aby Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí prijaté podanie ods. J. V. zamietol.

(...)

Na základe podrobnej analýzy, chronológie priebehu konania vo veci sp. zn. I T 1/01 vedenej na Okresnom súde Levice som toho názoru, že zo strany Okresného súdu Levice pri rozhodovaní ohľadne trov konania nedošlo k prierahom.“

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov (II. ÚS 61/98), pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (I. ÚS 70/98, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 221/04) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokováanej veci.

1. Predmetom konania je rozhodovanie o povinnosti sťažovateľa zaplatiť odmenu a hotové výdavky uhradenú ustanovenému obhajcovi štátom, v ktorom je potrebné zistiť len okolnosti nevyhnutné na posúdenie, či obžalovaný, ktorý bol právoplatne uznaný

za vinného, nemá nárok na bezplatnú obhajobu. Toto konanie po právnej, ako aj skutkovej stránke možno jednoznačne označiť za jednoduché, a preto ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka konania nebola závislá od zložitosti veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a zistil, že okresný súd v tejto veci nekonal od 30. novembra 2005, t. j. od doručenia sťažnosti sťažovateľom, do 1. augusta 2007, keď bol spis odoslaný na rozhodnutie krajskému súdu. Vzhľadom na to, že uvedený postup (predloženie sťažnosti proti uzneseniu vydanému súdnou tajomníčkou krajskému súdu) nezodpovedal zákonom upravenému postupu [§ 190 ods. 2 písm. c) Trestného poriadku účinného od 1. januára 2006], možno tento úkon okresného súdu označiť za neefektívny, teda taký, ktorý nesmeroval k účinnej náprave dovtedajšej nečinnosti okresného súdu a odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v otázke jeho nároku na bezplatnú obhajobu.

Ústavný súd vychádzajúc z chronológie postupu okresného súdu uvedenej vo vyjadrení predsedu okresného súdu konštatoval, že vzhľadom na charakter rozhodnutia nemôže celková dĺžka rozhodovania v tak jednoduchšej veci trvať od 30. novembra 2005 do 25. januára 2008, a tak nemôže byť v súlade s požiadavkou konania bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto vyslovil, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov porušené bolo.

Ak predseda okresného súdu tvrdí, že sťažovateľ podal sťažnosť po zákonom ustanovenej trojdňovej lehote, nie je to podľa názoru ústavného súdu dôvod na to, aby o sťažnosti sťažovateľa okresný súd nerozhodol v období viac ako dvoch rokov.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Pretože okresný súd už pred rozhodovaním ústavného súdu o veci rozhodol, neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v označenom konaní v ďalšom období konať bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd sa v nadväznosti na výrok o porušení základného práva sťažovateľa zaoberal aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré si uplatnil v sume 35 000 Sk. Svoju žiadosť odôvodnil pocitom právnej neistoty, nespravodlivosti a pochybnosti, či ako odsúdený má vôbec nejaké práva, keď okresný súd o jeho sťažnosti viac ako dva roky nekoná. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vzal do úvahy, že okresný súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už vo veci sťažovateľa konal a rozhodol tak, že mu priznal nárok na bezplatnú obhajobu, a preto sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie nepriznal.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. P. M., V. Právny zástupca vyčíslil trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 7 849 Sk, a to za dva úkony (prevzatie zastúpenia vrátane prvej

porady s klientom uskutočnenej 8. januára 2008 a doplnenie sťažnosti), cestovné a náhradu za stratu času.

Ústavný súd vypočítal trovy právneho zastúpenia sťažovateľa podľa príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v sume 7 857 Sk. Vzhľadom na to, že ústavný súd je viazaný petitom sťažnosti (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) a právny zástupca sťažovateľa uplatnil trovy právneho zastúpenia v sume 7 849 Sk, ústavný súd priznal trovy v ním uplatnenej sume.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008